

ทักษะการแปลที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในยุค ๔.๐

TRANSLATION SKILLS FOR LEARNER IN 4.0

ปัญญา สุนันตา^๑

Panya Sunanta

สายพิณ รุ่งวัฒนะกิจ^๒

Saipin Rungwattanakit

การแปลนั้นถือว่าเป็นศาสตร์สำคัญที่มีการศึกษากันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้วตั้งแต่การแปลในยุคแรก ๆ ซึ่งเป็นลักษณะการแปลแบบปากเปล่า หรือการแปลแบบล่าม จนถึงการแปลยุคปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าและแพร่หลายไปทั่วโลก จนทำให้เกิดคำว่า “การแปลข้ามทวีป” ขึ้น การแปลในยุคแรกนั้นเกิดขึ้นราว ๓,๐๐๐ ปีก่อนคริสตกาล ส่วนในประเทศไทยเริ่มในสมัยสุโขทัย ซึ่งเป็นการแปลเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนธรรมเป็นหลัก^๓ ต่อมามีการแปลอื่น ๆ อีกมากมายเช่น การแปลข่าว การแปลนิทาน แปลเรื่องสั้น และนิยาย เป็นต้น ลักษณะค่านิยมของการแปลนั้นอาจจะมีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันบ้าง แต่อย่างไรก็ตาม เป้าหมายหลักของการแปลคือการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปยังภาษาหนึ่งทำให้เข้าใจความหมายได้ตรงกัน การแปลนั้นเกี่ยวข้องกับศาสตร์ต่าง ๆ มากมาย เช่น ภาษาศาสตร์ มานุษยวิทยา ธุรกิจการค้าการลงทุนและเทคโนโลยี เป็นต้น ดังนั้น นักแปลจะต้องศึกษาและเรียนรู้ศาสตร์อื่น ๆ ด้วยเพราะความรู้แบบสหวิทยาการนั้นมีความจำเป็นมากในการแปล การแปลนั้นแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ^๔ การแปลโดยพยัญชนะ และการแปลแบบเอาความ นักแปลจะเลือกใช้วิธีแปลแบบไหนก็ขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหาของต้นฉบับและประเภทของงานแปลซึ่งมีมากมาย เช่น การแปลทางศาสนา ทางปรัชญา การแปลนวนิยาย เรื่องสั้น การแปลทาง

^๑ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

^๒ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

^๓ วรณา แสงอร่ามเรือง. **ทฤษฎีและหลักการแปล**. (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๓๖.

^๔ ดวงดา สุพล. **ทฤษฎีและกลวิธีการแปล** (พิมพ์ครั้งที่ ๔). (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๙๖.

กฎหมาย หรือการแปลด้านการเงินการธนาคาร เป็นต้น งานแปลที่จะออกมาดีมีคุณภาพตามต้องการนั้น ผู้แปลควรมีคุณสมบัติของนักแปลด้วย เช่น ความสามารถในการใช้ภาษาทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล รู้จักทำนองการเขียนและลักษณะภาษาที่ใช้ เมื่อนักแปลรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ของการแปลแล้ว ก็จะทำให้ผลิงานแปลออกมาได้ดีมีคุณภาพ สื่อความหมายได้ถูกต้อง

การแปลในยุคแรก ๆ นั้น เชื่อกันว่าเป็นลักษณะการแปลแบบปากเปล่าไม่มีการบันทึกไว้ เป็นลายลักษณ์อักษร เป็นการถ่ายทอดภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่ง^๕ ซึ่งการแปลชนิดนี้เรียกว่า การแปลแบบล่าม และได้ยกตัวอย่างว่า คนอินเดียมีหลายภาษา ต่างก็สื่อความหมายกันไม่ได้จึงกล่าวคำสัตย์สาบานแก่กันเป็นภาษาของตนเอง โดยมีล่ามทำหน้าที่ถ่ายทอดภาษา เจ้าของประเทศราชที่เข้าพิธีตีมน้ำสาบานไม่ได้พูดภาษาเดียวกันกับพระเจ้าจักรพรรดิ ดังนั้น การกล่าวคำสัตย์ปฏิญาณในพิธีนี้จึงมีหลายภาษา กษัตริย์ต่อกษัตริย์ที่ทรงกระทำสัตย์สาบานก็ตรัสคำปฏิญาณเป็นภาษาของพระองค์เอง เช่น คำสาบานแห่งสตราสบูร์ก ซึ่งกระทำขึ้นระหว่างกษัตริย์เยอรมันและกษัตริย์ฝรั่งเศส ดังนั้นคำสัตย์สาบานจึงเป็นสองภาษา

การแปลเริ่มมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในช่วงที่ชาวโรมันได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมและศาสนาของชาวกรีกซึ่งทำให้เกิดการแปลศิลปวิทยาการต่าง ๆ จากภาษากรีกเป็นภาษาละติน เช่น ชาวกรีกได้แปลมหากาพย์โอดิสซีย์ (Odyssey) ของโฮเมอร์ (Homer) จากภาษากรีกร้อยกรองเป็นโคลงภาษาละติน หลังจากนั้นก็มีผู้แปลบทละครและกวีของกรีกออกมาเป็นภาษาละตินมากมาย เช่น คาตูลัส (Catullus) และซิเซโร (Cicero) ส่วนการแปลหนังสือจากภาษาละตินกลับไปเป็นภาษากรีกนั้นมีจำนวนน้อย

การแปลเจริญก้าวหน้ามาอย่างต่อเนื่องและแพร่หลายไปทั่วโลก จากการแปลภาษาตระกูลเดียวกันไปสู่การแปลภาษาต่างตระกูล ซึ่งทำให้เกิดคำว่า “การแปลข้ามทวีป” ขึ้นจนถึงศตวรรษที่ ๒๐ ซึ่งถือได้ว่า “เป็นยุคทองของการแปล” (age of translation) เพราะในศตวรรษนี้มีผลงานแปลทั้งทางด้านศาสนาและวิชาการต่าง ๆ โดยเฉพาะงานแปลด้านศาสนามีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วและถ่ายทอดเป็นภาษาต่าง ๆ ทั่วโลก นับเป็นงานที่แปลไปสู่ภาษาต่าง ๆ มากที่สุด เช่น การแปลคัมภีร์ไบเบิลหรือพระคัมภีร์ใหม่ (New Testament)

ส่วนการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยนั้น มีการสันนิษฐานว่าเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๓ เป็นงานแปลที่เกี่ยวกับศาสนาเช่นเดียวกัน^๖ ส่วนมากเป็นเรื่องของศาสนาคริสต์โดยคณะมิชชันนารีชาวอเมริกันที่เข้ามาเผยแผ่ศาสนาคริสต์ในประเทศไทย แต่ก็ไม่มีผลงานแปล

^๕ สิทธา พินิจภูวดล. **คู่มือนักแปลอาชีพ** (พิมพ์ครั้งที่ ๓). (กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์, ๒๕๔๓), หน้า ๗๕.

^๖ Mildred, L. Larson. **Translation: A Guide to Cross-Language Equivalence** 2nd edition. (New York: University Press of America, 1998), page 102.

ปรากฏเป็นหลักฐาน ในช่วงรัชสมัยเดียวกันนี้ นายแพทย์แดน บีช บรัดเลย์ (Dan Beach Bradley, MD) มิชชันนารีชาวอเมริกันคณะ A.B.C.F.M. (American Board of Commissioners for Foreign Mission) ได้นำเครื่องพิมพ์และตัวพิมพ์หนังสือไทยมาจากสิงคโปร์มาตั้งเป็นโรงพิมพ์ขึ้นครั้งแรกที่วัดเกาะ และได้จัดพิมพ์หนังสือสอนศาสนาเป็นภาษาไทยรวมทั้งวรรณคดีไทยบางเรื่อง

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๔ ได้มีการสอนแปลเป็นครั้งแรกและเริ่มมีคนไทยไปศึกษาต่อในต่างประเทศและมีการตีพิมพ์หนังสือพิมพ์ของไทยฉบับแรกชื่อ บางกอกรีคอร์เดอร์ (Bangkok Recorder) เมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๗ โดยมีหมอบรัดเลย์เป็นบรรณาธิการ เป็นหนังสือรายปักษ์ฉบับแรกของไทยที่ตีพิมพ์เป็นสองภาษาคือ^๗ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ นอกจากนั้นยังได้ตีพิมพ์ปทานุกรมภาษาละติน-ไทยเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๓ ต่อมาได้จัดทำปทานุกรมเล่มที่ ๒ ฉบับภาษาไทย-ละติน ฝรั่งเศส และอังกฤษ ชื่อ “ศัพท์จะนะภาษาไท” เมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๗ และเล่มที่ ๓ เป็นปทานุกรมฉบับภาษาอังกฤษ-ไทยเล่มแรกของนายเอส. จี. แมคฟาร์แลนด์ (S.G. McFarland) ตีพิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๘

ในกระบวนการของการแปลนั้น มีผู้เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ ๓ คน (บางที่อาจจะเป็น ๔ คน คือรวมถึงผู้จ้างแปลด้วย) คือ ผู้เขียนต้นฉบับ ผู้แปลต้นฉบับ ซึ่งเป็นผู้รับสารจากต้นฉบับ และส่งผ่านไปยังบุคคลที่ ๓ คือผู้อ่านฉบับแปล ในจำนวน ๓ คนนี้ ผู้ที่ทำงานหนักที่สุดคือผู้แปล เพราะทำหน้าที่เป็นทั้งผู้รับสาร อ่านสารและแปลสาร^๘ ดังนั้น ผู้แปลจะต้องมีวิธีการและขั้นตอนกระบวนการแปล เพื่อให้การแปลบรรลุเป้าหมาย คือ ถูกต้องตามต้นฉบับ และผู้อ่านได้รับบรรณรสเหมือนกับอ่านต้นฉบับจริง ๆ

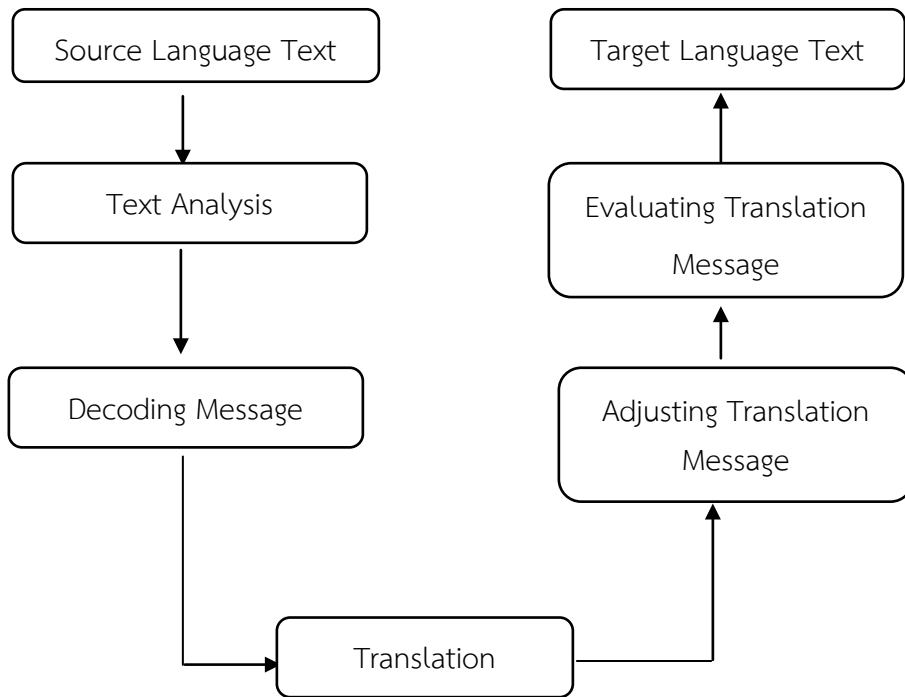
สำหรับผู้เรียนที่สนใจควรตระหนักในกระบวนการแปล ๕ ขั้นตอนหลัก^๙ ดังนี้

๑. การศึกษาและวิเคราะห์ต้นฉบับ (text analysis)
๒. การตีความและถอดรหัสสารต้นฉบับ (decoding message)
๓. การถ่ายถอดเป็นภาษาฉบับแปล (transformation)
๔. การปรับบทแปล (adjusting translation message)
๕. การทดสอบงานแปล (evaluating translation works)

^๗ ปัญญา บริสุทธี. **ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติในการแปล**. (กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๖๗.

^๘ วรณา แสงอร่ามเรือง. **ทฤษฎีและหลักการแปล**. (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๗๔.

^๙ เขวง จันทระเขตต์. **การแปลเพื่อการสื่อสาร**. (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๘), หน้า ๕๖-๕๙.

ภาพที่ ๑ แสดงขั้นตอนของกระบวนการแปล
ที่มา: (เอกสิทธิ์ เนื้อไม้หอม ผู้เรียบเรียง)

ขั้นตอนที่ ๑: การศึกษาและวิเคราะห์ต้นฉบับ

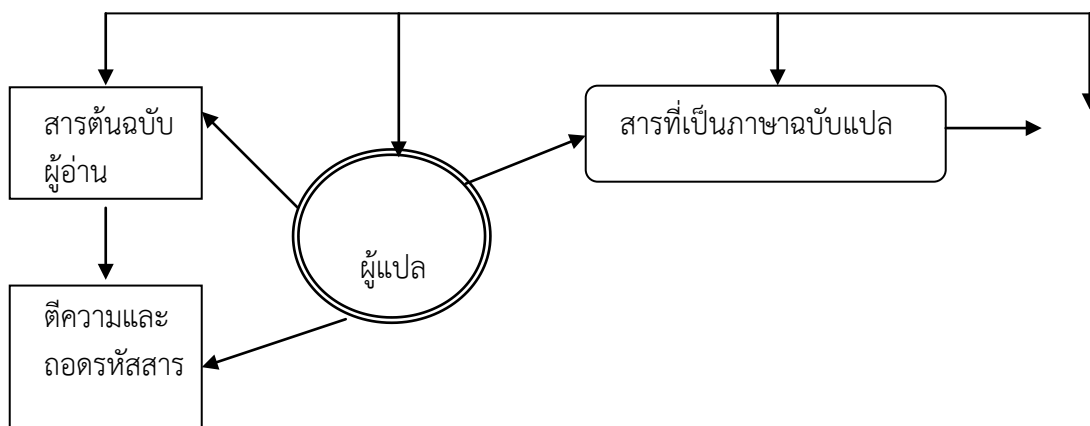
การแปลคือการถ่ายทอดสารในภาษาหนึ่งไปยังภาษาหนึ่ง โดยมีผู้แปลเป็นตัวกลางในการส่งสารต้นฉบับสู่ปลายทางคือผู้อ่าน^{๑๑} การที่ผู้แปลจะสามารถส่งผ่านสารได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นผู้แปลต้องเข้าใจในกฎเกณฑ์และการจัดเรียงสัญลักษณ์หรือไวยากรณ์ (grammar) และหลักการของโครงสร้างภาษาต้นฉบับเป็นอย่างดี ดังนั้น การศึกษาและวิเคราะห์ต้นฉบับจึงเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับการแปล

ขั้นตอนที่ ๒: การตีความและถอดรหัสสารต้นฉบับ

ในขั้นตอนแรกของกระบวนการแปลได้กล่าวถึงการศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างทางไวยากรณ์ และความหมายของคำในภาษาต้นฉบับ ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานของกระบวนการแปลใน

^{๑๑} ดวงตา สุพล. ทฤษฎีและกลวิธีการแปล (พิมพ์ครั้งที่ ๔). อ่างแล้ว, หน้า ๑๒๕.

ขั้นตอน ๆ ไป ในขั้นตอนที่ ๒ นี้ผู้แปลจะต้องพยายามตีความและถอดรหัสสารภาษาต้นฉบับ (source language) ออกมาเป็นภาษาฉบับแปล (target language)^{๑๑} ที่มีความหมายถูกต้อง เป็นที่เข้าใจของผู้รับสารคือผู้อ่าน ดังแผนภูมิที่แสดงการถอดรหัสสารต้นฉบับ ดังนี้

ภาพที่ ๒ แสดงการถอดรหัสสารต้นฉบับ

ที่มา: (เอกสิทธิ์ เนื้อไม้หอม ผู้เรียบเรียง)

ขั้นตอนที่ ๓: การถ่ายทอดเป็นภาษาฉบับแปล

ในขั้นตอนการถ่ายทอดภาษาต้นฉบับเป็นภาษาฉบับแปลนี้ ผู้แปลต้องพิจารณาว่าควรจะถ่ายทอดออกมาในลักษณะใดจาก ๓ ลักษณะของการแปลที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ ๑ คือ การแปลแบบคำต่อคำ (word-for-word translation) การแปลแบบตรงตัว (literal translation) หรือการแปลแบบเอาความ (free translation)^{๑๒} ถ้าเนื้อหาที่จะแปลเกี่ยวกับเรื่องลัทธิศาสนา หรือปรัชญาต่าง ๆ ก็ควรจะใช้วิธีการแปลแบบคำต่อคำ

ขั้นตอนที่ ๔ : การปรับบทแปล

เนื่องจากขอบเขตของประสบการณ์ซึ่งรวมเอาถึงทักษะหรือความสามารถในการใช้ภาษา ความรู้ ทักษะคติ ความเชื่อ ตลอดถึงวัฒนธรรมประเพณีและระบบสังคมของผู้เขียนต้นฉบับกับผู้อ่านมีความแตกต่างกัน^{๑๓} ผู้แปลซึ่งถือว่าเป็นตัวกลางในการนำเสนอสารจะต้องปรับบทแปล บ้างไม่ว่าจะเป็นการแปลแบบตรงตัวหรือการแปลแบบเอาความ ทั้งนี้ก็เพื่อให้สารฉบับแปลนั้น

^{๑๑} หอมหวาน ชื่นจิตร. การแปล: อาชีพสู่ปวงชน. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, ๒๕๒๗), หน้า ๒๕.

^{๑๒} Newmark, Peter. *Approaches to Translation*. (Great Britain: Prentice Hall International (UK) Ltd, 1988), page 98.

^{๑๓} ปรียา อนุรัตน์. การแปลอังกฤษเป็นไทย. (กรุงเทพฯ: ดวงกลมสมัย, ๒๕๓๑), หน้า ๑๔๓.

สามารถสื่อความหมายและช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจในสารนั้นมากที่สุด รวมถึงมีความใกล้เคียงกับต้นฉบับที่ผู้แปลนำมาแปล^{๑๔}

ว่าโดยทั่วไปแล้วการปรับบทแปลแบ่งออกเป็น ๒ ระดับคือ

๑. การปรับบทแปลระดับคำ หมายถึง การปรับแต่งคำ สำนวน หรือโวหารในภาษาฉบับแปล การปรับบทแปลในระดับนี้ก็เพื่อเพิ่มเติมหรือเน้นความหมายของคำให้ชัดเจนขึ้น อ่านแล้วดูเป็นสำนวนของผู้รับสาร

๒. การปรับบทแปลระดับโครงสร้าง หมายถึง การปรับบทแปลในระดับนี้เป็นการปรับแต่งบทแปลเพื่อให้มีลักษณะภาษาที่เหมาะสมกับบริบทและมีลักษณะที่เข้ากันได้เป็นอย่างดีเป็นธรรมชาติกับภาษาฉบับแปล การปรับบทแปลในระดับโครงสร้างนี้ หมายถึงการปรับโครงสร้างภาษาใน ๔ ระดับ คือ ระดับเสียง ระดับโครงสร้างของคำ ระดับประโยค และระดับกลุ่มประโยค

ขั้นตอนที่ ๕ : การทดสอบงานแปล

การทดสอบงานแปลเป็นขั้นตอนสุดท้ายก่อนที่งานแปลจะออกไปสู่ผู้อ่าน นักแปลจึงต้องหาวิธีการทดสอบงานแปลเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้นในช่วงขั้นตอนที่ ๑-๔ และเพื่อคุณภาพของงานแปลที่ถูกต้องแม่นยำตรงตามต้นฉบับ สิ่งที่จะต้องทดสอบงานแปลมีอยู่ ๔ ด้านคือ

๑) ด้านความหมาย ผู้แปลสามารถถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับมาเป็นฉบับแปลได้ครบถ้วนกระบวนความหรือไม่ มีการเพิ่มเติมหรือตัดทอนข้อความจนทำให้ความหมายเพี้ยนไปหรือไม่

๒) ด้านระดับภาษา ผู้แปลสามารถปรับระดับของภาษา (register) รวมทั้งขอบเขตประสบการณ์ให้เหมาะสมกับผู้รับสารในภาษาฉบับแปลหรือไม่

๓) ด้านทำนองการเขียน ผู้แปลสามารถรักษาทำนองและลีลาการเขียน (style) ให้ถูกต้องเป็นไปตามวัฒนธรรมการใช้ภาษา ค่านิยม และรสนิยมของผู้อ่านหรือไม่

๔) ด้านจุดมุ่งหมาย ผู้แปลสามารถแปลต้นฉบับให้ได้ตามจุดมุ่งหมายของประเภทการแปลทั้ง ๓ คือ นันทนประโยชน์ สารประโยชน์ และ อาณาประโยชน์ หรือไม่

การแปลต่าง ๆ เป็นทฤษฎีวิจ্ঞากรรมของเฮอริกซ์และคุสเมาล์ ทฤษฎีการแปล ๒ แบบของแคทฟอร์ด ทฤษฎีไวยากรณ์เชิงปริวรรต (transformational grammar) ของไนด้า หรือทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงสังคม (sociolinguistics) ของนิวมาร์ก นอกจากนั้นยังได้นำเสนอ

^{๑๔} ทิพา เทพอัครพงศ์. การแปลเบื้องต้น. เอกสารประกอบการสอนวิชา อก ๓๕๑. (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๓๗), หน้า ๑๔๕.

รูปแบบกระบวนการแปล ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการแปล^{๑๕} เพราะก่อนที่จะถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งออกไปเป็นภาษาแปลในอีกภาษาหนึ่ง ผู้แปลจำเป็นต้องรู้กระบวนการแปลว่าเริ่มต้นทำอย่างไรก่อน เช่น เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ต้นฉบับ การถอดรหัสสาร (decoding) แล้วจึงใส่รหัสสาร (encoding) หรือการวิเคราะห์เนื้อหา^{๑๖} หลังจากนั้นจึงถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาฉบับแปล (transformation) ให้เป็นที่เข้าใจของผู้อ่านสาร ถ้ายังมีบางประเด็นที่ยังคลุมเครือไม่ชัดเจน ก็ต้องมีการปรับบทแปลใหม่ให้ง่ายต่อการเข้าใจ โดยอาจจะนำบทที่แปลแล้วนั้นไปทำการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อจะให้ได้ภาษาฉบับแปลที่ถูกต้องและเป็นธรรมชาติมากที่สุด

การฝึกฝนเพื่อเป็นนักการแปลที่ดี ผู้เรียนควรให้ความใส่ใจในเนื้อหาที่เป็นบทหลัก (Source Language Text) เนื่องจากเป็นต้นเนื้อความในการแปล และผู้แปลต้องอ่านทุกรายละเอียดที่ปรากฏอยู่ รวมถึงการเข้าถึงเนื้อหาของเรื่องนั้น เช่น การแปลเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต ผู้แปลจะต้องใช้เนื้อความที่เป็นอดีต เรียนรู้ว่าบริบทที่เขียนมีเรื่องราวเกิดขึ้นอย่างไร มีบริบทไหนที่ยกเป็นองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบรอง ต้องมีความเหมาะสมกันเพื่อให้ได้เนื้อความแปลที่เหมาะสม และสิ่งที่สำคัญอีกประการคือ ผู้แปลจะต้องเรียนรู้ถึงอารมณ์ของผู้เขียนว่ามีความต้องการสื่อไปในด้านไหน เช่น การแสดงอารมณ์โกรธของตัวแสดง อารมณ์อ่อนหวาน เป็นต้น ซึ่งผู้แปลเองจะต้องมีการฝึกฝนให้เกิดความคุ้นเคยอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

การเป็นนักแปลที่ดี จะต้องฝึกฝนทักษะอยู่เป็นประจำ มีความคิดที่หลากหลายแตกแขนงทางด้านความคิด การเข้าถึงผู้เขียนงานต้นฉบับและรู้ถึงความต้องการของผู้อ่าน การอ่านหนังสือที่มีการแปลจากภาษาต่างประเทศบ่อย ๆ เพื่อเรียนรู้ทักษะ กระบวนการ ความคิด แนวทางการนำเสนองานแปลของนักแปลท่านอื่น ๆ เพื่อสร้างแนวทางในการแปลที่เหมาะสมกับตนเอง การฝึกฝนงานแปลอยู่เป็นประจำย่อมทำให้ผู้เรียนรู้อาจได้เกิดการเรียนรู้และทักษะ รวมถึงจะได้ค้นพบแนวทางในการแปลที่มีความเหมาะสมกับตนเองและรู้แนวทางในการพัฒนาตนเองในทักษะด้านการแปล

^{๑๕} ปฐมมา อักษรจุง. ศิลปะการแปลไทยเป็นอังกฤษ. (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, ๒๕๔๕), หน้า ๑๓๕.

^{๑๖} Catford, J.C. *A Linguistic Theory of Translation*. (Oxford: Oxford University Press, quoted in Homhual Chuenchit, 1994), page 185.

๑๒๖ วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๒)

เอกสารอ้างอิง

- เขวง จันทรเขตต์. การแปลเพื่อการสื่อสาร. (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๘).
- ดวงตา สุพล. ทฤษฎีและกลวิธีการแปล (พิมพ์ครั้งที่ ๔). (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑).
- ทิพา เทพอัศวพงศ์. การแปลเบื้องต้น. เอกสารประกอบการสอนวิชา ออก ๓๕๑. (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๓๗).
- ปฐมา อักษรจรุง. ศิลปะการแปลไทยเป็นอังกฤษ. (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, ๒๕๔๕).
- ปรียา อนุรัตน์. การแปลอังกฤษเป็นไทย. (กรุงเทพฯ: ดวงกลมสมัย, ๒๕๓๑).
- ปัญญา บริสุทธิ์. ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติในการแปล. (กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์, ๒๕๔๒).
- วรรณา แสงอร่ามเรือง. ทฤษฎีและหลักการแปล. (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒).
- สีธา พิณีภูวดล. คู่มือนักแปลอาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ ๓). (กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์, ๒๕๔๓).
- หอมหวาน ชื่นจิตร. การแปล: อาชีพสู่ปวงชน. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, ๒๕๒๗).
- Catford, J.C. *A Linguistic Theory of Translation*. (Oxford: Oxford University Press, quoted in Homhual Chuenchit, 1994).
- Mildred, L. Larson. *Translation: A Guide to Cross-Language Equivalence* ๒nd edition. (New York: University Press of America, 1998).
- Newmark, Peter. *Approachs to Translation*. (Great Britain: Prentice Hall International (UK) Ltd, 1988).